

[Stats- og udenrigsministeren.]

komme de tyske bestræbelser i møde ved selv at forøge vore. Der ligger i undervisningsministeriet visse planer om en udvidelse, og dem vil vi arbejde videre med.

Jeg synes, det er rigtigt, at hr. Erhard Jakobsen her har valgt specielt at pege på Tyskland; det er jo nu engang vort naboland; men det bør dog føjes til, at tilsvarende synspunkter må gøres gældende over for en række andre lande og vel også over for de øvrige fem medlemslande i fællesmarkedet. Vi har en opgave at løse på disse punkter, og vi bør bestræbe os for at løse den.

Erhard Jakobsen: Blot for, at man fra starten skal komme ind på det rigtige spor, vil jeg gerne pege på, at der allerede i kommunerne udfoldes en livlig aktivitet på dette felt, og derfor kunne jeg måske bede stats- og udenrigsministeren om i denne forbindelse at kontakte indenrigsministeren for netop at få koordineret disse bestræbelser. Det er ikke så meget de kommuner, der allerede laver noget, som de kommuner, der ikke laver noget, som jeg tror en økonomisk støtte kunne være en ansporing for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Svend Haugaard* til justitsministeren:

„Med hvilken motivering kontrollerer politiets efterretningstjeneste danske borgeres rejser til Østeuropa, og samarbejder man herunder med andre landes efterretningstjenester, f. eks. den vesttyske?“

Svend Haugaard: Spørgsmålet angående den kontrol, der føres med danske statsborgeres rejser til Østeuropa, har før været rejst her i tinget; sidst, jeg gjorde det, var i forbindelse med pasfotografering, der fandt sted ved Gedser. Denne blev standset, men undersøgelsen fortsætter på anden måde, så det er næppe en rationalisering af arbejdsgangen, som er opnået derved. Men vi ved altså, at man gennemfører kontrol, og justitsministeren har også været så venlig at oplyse, at oplysningerne samles til politiets efterretningstjeneste.

Derimod har vi ikke fået klar besked om motiverne til den ret omfattende og sikkert langt fra billige kontrol, for vi kan vel ikke i

en tid, hvor også den danske regering understreger nødvendigheden af øst-vest kontakt — vi hørte det lige nu fra stats- og udenrigsministeren — gå ud fra, at enhver person, der finder på at rejse til Østeuropa, begår noget fordægtigt, som automatisk bringer ham under mistanke som en trussel mod rigets sikkerhed. Hr. Erhard Jakobsen fremførte for de unges vedkommende rejseudvekslingen med DDR, noget helt rigtigt, men de skulle da nødig bringes i kartotek af den grund. Skulle det være tilfældet, at enhver østrejsende er under mistanke, så må man alligevel have sine tvivl med hensyn til kontrollens berettigelse, når enhver, der har forkerte hensigter, har mulighed for at rejse ad ukontrollable veje. Der er ganske vist noget, der tyder på, at man i kontrollen samarbejder med Vesttyskland. Jeg har spurgt, om dette er rigtigt, men det skal nok vise sig, at det måske er en af de ting, som de mest ivrige efterretningsfolk siger hys-hys om, og som ministeren derfor ikke kan svare på.

Men Østrig er også en rejsemulighed på det mistænkte område, for slet ikke at tale om Sverige, og det kunne da tænkes, at en eller anden udspøkeret rad fandt på at rejse over Trelleborg, hvor man, så vidt jeg har kunnet få oplyst, hverken fotograferer eller skriver op. Kontrollen må altså siges selv ud fra et efterretningstjenestesynspunkt at være af mere end tvivlsom værdi, men den koster både tid og penge og er dertil en alvorlig bremse på fri rejseudveksling mellem Øst- og Vesteuropa, fordi en hel del pæne borgere så nødig vil risikere at komme i kartotek og derfor vælger Spanien som feriemål fremfor Sortehavet.

Jeg vil tro, at tiden er løbet fra de oprindelige motiver for kontrol med rejserne, og at man blot kører videre dels af vane, dels fordi efterretningstjenesten har så forbigivet svært ved at opgive én gang erhvervede rettigheder til at kontrollere vor private færden.

Jeg er spændt på at høre justitsministerens mening om motivernes fortsatte holdbarhed.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Som hr. Svend Haugaard nævnte, besvarede jeg den 20. januar 1965 et spørgsmål fra ham,